

ที่ นร ๐๕๐๖(กค.)/๗๒๔

นสา

กองวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

กลุ่มที่ ๔

โทร. ๑๖๒๑

เรื่อง การแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (JTEPA)

เรียน ลคร. ผ่าน รอง ลคร. (นางอุดมพร)

เสนอเพื่อ	ข้อพิจารณา/คำสั่งเพิ่มเติม (ผู้ผ่านเรื่อง)
() ทราบ () อนุมัติ () ผ่านเรื่อง () อนุญาต (v) ลงนาม () สั่งการ (v) ให้ความเห็นชอบ () อื่น ๆ ความเห็นเจ้าหน้าที่ รณม. (นายดอนฯ) ได้เห็นชอบให้ กต. นำเสนอ ครม. พิจารณา ดังนี้ ๑. เห็นชอบการลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตของฝ่ายไทยเพื่อดำเนินการแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของ JTEPA ๒. อนุมัติให้ รณม. (นายดอนฯ) และ รมว. กต. เป็นผู้ลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตของฝ่ายไทยข้างต้น (ทั้งสองฝ่ายต้องดำเนินการแลกเปลี่ยนหนังสือทางการทูตให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ มิ.ย. ๖๔ เพื่อให้มีผลบังคับใช้ได้ภายในวันที่ ๑ ม.ค. ๖๕) กค. พิจารณาแล้วเห็นว่า การแลกเปลี่ยนหนังสือทางการทูตระหว่างรัฐบาลไทยและญี่ปุ่น เพื่อแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของ JTEPA เป็นการดำเนินการตามข้อ ๑๗๑(๒) ของ JTEPA ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการว่าด้วยกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ JTEPA เมื่อวันที่ ๒๔ ก.พ. ๖๔ ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะดำเนินการแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของ JTEPA เพื่อเปลี่ยนแปลงกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์ จากพิกัดระบบฮาร์โมนีฉบับปี ค.ศ. ๒๐๐๒ (HS2002) เป็นฉบับล่าสุด ปี ค.ศ. ๒๐๑๗ (HS2017) และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการของทั้งสองฝ่าย เช่น (๑) การปรับโอนกฎเฉพาะรายสินค้าจากพิกัด HS2002 เป็น HS2017 (๒) การแก้ไขประเภทย่อยที่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการปรับโอน PSRs ของพิกัด HS2002 เป็น HS2017 (๓) การเพิ่มคำอธิบายความหมายของเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้า ได้แก่ เกณฑ์ QVC 40 เกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดและ WO อีกทั้งแก้ไขฉบับปีของพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนีที่ใช้ในตาราง PSRs จาก HS2002 เป็น HS2017 เป็นต้น ซึ่งการแก้ไขภาคผนวก ๒ ดังกล่าว คณะอนุกรรมการว่าด้วยกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าจะต้องเสนอให้ คกก. ร่วม ภายใต้ JTEPA ให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการแลกเปลี่ยนหนังสือทางการทูต ซึ่ง คกก. ร่วมฯ เห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ พ.ค. ๖๔ ดังนั้น กต. จึงได้จัดทำหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตเพื่อแก้ไขภาคผนวก ๒ นอกจากนี้ กต. แจ้งว่า การแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) เข้าข่ายเป็นการทำหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี	ตาม ม.๑๗๘ วรรคสาม ของ รธน. แต่หากสาระของการแก้ไขไม่ได้แตกต่างหรือนอกเหนือไปจากพันธกรณีที่ฝ่ายไทยและญี่ปุ่นมีอยู่แล้วตาม JTEPA ฉบับปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญ จึงไม่น่าจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางที่จะต้องขอความเห็นชอบของรัฐสภา ตาม ม. ๑๗๘ วรรคสอง ของ รธน. ซึ่งเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๖๐ จึงเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ซึ่งเข้าข่ายเรื่องที่เสนอ ครม. ได้ตามนัย ม. ๔ (๗) แห่ง พ.ร.ฎ. ว่าด้วยการเสนอเรื่องฯ ประกอบกับเรื่องนี้อยู่ในด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง ดังนั้น จึงเห็นควรนำเรื่องนี้เสนอ ครม. พิจารณาต่อไป กค. ได้จัดทำบันทึกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตามเอกสารที่เสนอมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ ได้ขอให้ กค. อว. กษ. คค. พณ. อก และ สสช. เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ ครม. รวมทั้งได้ขอให้ สกค. เสนอความเห็นในประเด็นเกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการตามนัย ม. ๑๗๘ ของ รธน. หรือไม่ ด้วยแล้ว จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดลงนามในบันทึกที่เสนอมาพร้อมนี้ หรือจะเห็นสมควรประการใดขอได้โปรดสั่งการ กมล วัฒนวิทย์ (นายสุพัฒน์ เมธิวรพจน์) นวก. ขพ. รก. ผอ. กวค.
	ผู้มีอำนาจสั่งการ () ทราบ () อนุมัติ (/) ลงนามแล้ว () อนุญาต () เห็นชอบ คำสั่งอื่น ลคร.

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กองวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๒๑

ที่ นร ๐๕๐๖/๕๐๓๗/พ

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง การแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทย และญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (JTEPA)

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

๑. ข้อเสนอ

รองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมัตถ์วินัย) ได้เห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศ (กต.) นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑.๑ เห็นชอบการลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตของฝ่ายไทย เพื่อดำเนินการแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทย และญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (Japan - Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA)

๑.๒ อนุมัติให้รองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมัตถ์วินัย) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นผู้ลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตของฝ่ายไทยข้างต้น (ทั้งสองฝ่ายต้องดำเนินการแลกเปลี่ยนหนังสือทางการทูตให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๔)

๒. เรื่องเดิม

๒.๑ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๗ มีนาคม ๒๕๕๐) เห็นชอบให้ลงนาม JTEPA โดยนายกรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ตามที่ กต. เสนอ (ได้มีการลงนาม JTEPA เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐)

๒.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐) เห็นชอบให้คณะผู้แทนไทย รับรองข้อกำหนดขอบเขต (Terms of Reference: TOR) ของการทบทวนทั่วไป JTEPA ร่วมกับฝ่ายญี่ปุ่น ในการประชุมคณะกรรมการร่วม (Joint Committee: JC) ภายใต้ JTEPA ครั้งที่ ๔ ซึ่งครอบคลุมประเด็นทั้งหมดที่อยู่ใน JTEPA ในปัจจุบัน เช่น การค้าสินค้า กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า พิธีการศุลกากร การค้าบริการ การลงทุน การเคลื่อนย้ายของบุคคลธรรมดา ทรัพย์สินทางปัญญา การแข่งขัน และความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งประเด็นใหม่ที่ยังไม่มีใน JTEPA ตามการตัดสินใจของคู่ภาคี

๒.๓ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๓ เมษายน ๒๕๖๑) ดังนี้

๒.๓.๑ รับทราบผลการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยการทบทวนทั่วไป (Sub - Committee on General Review: SCGR) ครั้งที่ ๑ โดยในเรื่องของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องให้ปรับตารางกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์จากฉบับปี ค.ศ. ๒๐๐๒ เป็นปี ค.ศ. ๒๐๑๗

/๒.๓.๒ ...

๒.๓.๒ เห็นชอบร่างกรอบการทบทวนทั่วไป JTEPA เพื่อเป็นแนวทางให้คณะฝ่ายไทยหารือทบทวนแต่ละข้อบทของ JTEPA ในเชิงลึกและจัดทำข้อเสนอแนะร่วมกับฝ่ายญี่ปุ่นเพื่อปรับปรุง JTEPA เสนอต่อรัฐบาลของสองประเทศ ซึ่งครอบคลุม ๑๓ ข้อบท และประเด็นเพิ่มเติม ได้แก่ การค้าอิเล็กทรอนิกส์ แรงงาน และประเด็นอื่น ๆ

๓. สาระสำคัญของเรื่อง

กต. รายงานว่า

๓.๑ JTEPA เริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยและญี่ปุ่นแบบรอบด้าน เช่น การค้าสินค้า กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า พิธีการศุลกากร เป็นต้น และโดยที่ข้อ ๑๖๙ ของ JTEPA ระบุให้คู่ภาคีต้องดำเนินการทบทวนการปฏิบัติตามและการดำเนินการของ JTEPA (การทบทวนทั่วไป) ในปีที ๑๐ หลังจากที JTEPA มีผลใช้บังคับ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ (ตามข้อ ๒.๒) เห็นชอบให้คณะผู้แทนไทยรับรอง TOR ของการทบทวนทั่วไป JTEPA ร่วมกับฝ่ายญี่ปุ่น ในการประชุม JC ภายใต JTEPA ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยที่ประชุมได้รับรอง TOR ของการทบทวนทั่วไปแล้ว และเห็นพ้องให้จัดตั้ง SCGR เพื่อดำเนินการทบทวนทั่วไป JTEPA โดยให้ทั้งสองฝ่ายทบทวนการใช้บังคับข้อบทต่าง ๆ ของ JTEPA ในช่วงที่ผ่านมา รวมถึงการปรับปรุง JTEPA ให้มีความเป็นปัจจุบันมากขึ้น และจัดทำรายงานร่วม (Joint Report) เพื่อเสนอต่อที่ประชุม JC ภายใต JTEPA และเสนอต่อรัฐบาลของแต่ละประเทศเพื่อพิจารณา ซึ่งหากมีความจำเป็นในการแก้ไข JTEPA ก็จะนำไปสู่การเจรจาเพิ่มเติมเพื่อแก้ไข JTEPA ต่อไป ซึ่งในกรณีดังกล่าว กต. จะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติกรอบการเจรจาต่อไป

๓.๒ ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติ (๓ เมษายน ๒๕๖๑) เห็นชอบร่างกรอบการทบทวนทั่วไป JTEPA (ตามข้อ ๒.๓) เพื่อเป็นแนวทางให้คณะฝ่ายไทยหารือทบทวนแต่ละข้อบทของ JTEPA ให้เชิงลึก และจัดทำข้อเสนอแนะร่วมกับฝ่ายญี่ปุ่นสำหรับการปรับปรุง JTEPA ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดการประชุม SCGR แล้ว ๓ ครั้ง โดยครั้งล่าสุดทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันจัดทำและรับรองรายงานของ SCGR โดยใช้ชื่อว่า the Report of the SCGR ซึ่งระบุข้อเสนอที่ทั้งสองฝ่ายได้หยิบยกในแต่ละข้อบทของ JTEPA รวมทั้งได้เห็นพ้องที่จะระงับการทบทวนทั่วไป JTEPA ไว้ชั่วคราว โดยเฉพาะเมื่อกำหนดว่าไทยกำลังพิจารณาเข้าร่วมเป็นสมาชิกความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement of Trans - Pacific Partnership: CPTPP) ซึ่งญี่ปุ่นเป็นภาคีด้วย จนกว่ารัฐบาลไทยจะมีความชัดเจนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ในห้วงการระงับการทบทวนทั่วไป ทั้งสองฝ่ายยังสามารถหารือประเด็นสำคัญต่าง ๆ ภายใต JTEPA ที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน ตามกลไกคณะอนุกรรมการของแต่ละข้อบทได้ต่อไป

เรื่อง การแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทย และญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (JTEPA)

- ๓ -

๓.๓ ในการประชุมคณะอนุกรรมการว่าด้วยกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Sub-Committee on Rules of Origin: SCROO) ภายใต้ JTEPA ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะดำเนินการแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของ JTEPA เพื่อเปลี่ยนแปลงกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์ (Product Specific Rules: PSRs) จากพิกัดระบบฮาร์โมนไนซ์ (Harmonized System: HS)* ฉบับปี ค.ศ. ๒๐๐๒ (HS 2002) (๕,๓๔๗ ประเภทพิกัดย่อย) เป็นพิกัดระบบฮาร์โมนไนซ์ ปี ค.ศ. ๒๐๑๗ (HS 2017) (๕,๔๗๕ ประเภทพิกัดย่อย) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการของทั้งฝ่ายไทยและญี่ปุ่น เช่น

๓.๓.๑ การปรับโอนกฎเฉพาะรายสินค้าจากพิกัดระบบ HS 2002 เป็น HS 2017

๓.๓.๒ การแก้ไขประเภทย่อยที่มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการปรับโอน PSRs ของพิกัด HS2002 เป็น HS2017 เช่น

- (๑) กรณีพิกัดศุลกากรไม่เปลี่ยนแปลง เช่น สุกรมชีวิตรสำหรับทำพันธุ์
- (๒) กรณีพิกัดศุลกากรเก่าหายไป เช่น สารประกอบอินทรีย์อื่น ๆ
- (๓) กรณีการย้ายพิกัดศุลกากร เช่น อนุพันธ์ชนิดฟลูออรีเนเต็ดโบรมิเนเต็ด หรือไอโอดิเนเต็ดของอะไซคลิกคาร์บอน

(๔) กรณีพิกัดศุลกากรเพิ่มขึ้น เช่น สารประกอบอินทรีย์หรืออินทรีย์อื่น ๆ ของปรอท

(๕) กรณีพิกัดศุลกากรมีการควบรวม เช่น พรรณไม้และส่วนของพรรณไม้อื่น ใช้ประโยชน์ทางเครื่องหอมหรือในทางเภสัชกรรม
ทั้งนี้ พิกัดศุลกากรที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ เช่น การเจรจาเพิ่มเติมภายใต้หลักเกณฑ์ว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า เป็นการรวมเกณฑ์ที่เหมือนกันเข้าด้วยกันกับประเภทพิกัดก่อนหน้านี้ เป็นต้น และหากไม่มีการปรับพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์ตามที่ กต. เสนอในครั้งนี้ จะทำให้มีความยุ่งยาก ไม่สะดวกทางการค้า ส่งผลให้ผู้นำเข้าใช้เวลาในการจัดเตรียมเอกสารประกอบการนำเข้ามากขึ้น และเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการเพิ่มต้นทุนทางการค้าในเรื่องภาระค่าภาษี หากมีการปรับเปลี่ยนพิกัดศุลกากรผิดพลาด

๓.๓.๓ การเพิ่มคำอธิบายความหมายของเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้า ได้แก่ เกณฑ์ QVC 40 (หมายถึง สินค้าที่มีสัดส่วนมูลค่าที่ได้คุณสมบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ และขั้นตอนการผลิตสุดท้ายของสินค้านั้นจะต้องเกิดขึ้นในภาคี) เกณฑ์การเปลี่ยนพิกัด และ WO (หมายถึง สินค้าได้มาทั้งหมดหรือมีการผลิตขึ้นทั้งหมดภายในภาคี) อีกทั้งแก้ไขฉบับปีของพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์ที่ใช้ในตาราง PSRs จาก HS2002 เป็น HS2017 เป็นต้น

/ซึ่งการแก้ไข ...

* “HS” หรือเรียกว่า พิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์ เป็นระบบการจำแนกประเภทและระบุสินค้า ปรับปรุงโดยองค์การศุลกากรโลก ประกอบไปด้วยประเภทย่อยประมาณ ๕,๐๐๐ กว่ำรายการ แต่ละรายการระบุด้วยรหัสพิกัด ๖ หลัก โดยแบ่งออกเป็นหมวดตอน ประเภท และประเภทย่อย ในการนำไปใช้ในทางจริง

- ๔ -

ซึ่งการแก้ไขภาคผนวก ๒ ดังกล่าว SCROO จะต้องเสนอให้ JC พิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนดำเนินการแลกเปลี่ยนหนังสือทางการทูตต่อไป

๓.๔ ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการสำหรับการแก้ไข เอกสารขั้นตอนการดำเนินการ (Operational Procedures – OP) และการแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของ JTEPA โดยเสนอให้ JC ภายใต้ JTEPA พิจารณาทางช่องทาง การทูตให้ประธาน JC ของแต่ละฝ่ายแลกเปลี่ยนหนังสือระหว่างกันเพื่อรับรองเอกสาร OP ฉบับแก้ไขตามอำนาจหน้าที่ของ JC ตามข้อ ๑๓ ของ JTEPA และเสนอร่างภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ฉบับแก้ไขให้รัฐบาลของแต่ละฝ่ายพิจารณาเห็นชอบตามที่ระบุไว้ใน ข้อ ๑๗๑ (๒) (a) ของ JTEPA ซึ่งระบุว่าจะต้องดำเนินการแก้ไขโดยการแลกเปลี่ยนหนังสือ การทูต (diplomatic notes) ระหว่างรัฐบาลของคู่ภาคี ในการนี้ ทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินการ แลกเปลี่ยนหนังสือระหว่างประธาน JC ของแต่ละฝ่าย เสร็จสิ้นแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔ และเห็นพ้องที่จะดำเนินการตามกระบวนการภายในของแต่ละฝ่ายเพื่อให้การแก้ไขเอกสาร OP และการแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) แล้วเสร็จและมีผลบังคับใช้ได้ภายในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕

๓.๕ ต่อมาฝ่ายญี่ปุ่นได้เสนอร่างหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตของฝ่ายญี่ปุ่น เพื่อรับรองร่างภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ฉบับแก้ไข รวมทั้งเสนอแนะให้ภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ฉบับแก้ไข มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑๘๐ (๑ มกราคม ๒๕๖๕) ภายหลังจากที่ฝ่ายญี่ปุ่นและฝ่ายไทยได้แลกเปลี่ยนหนังสือแลกเปลี่ยนฯ ซึ่ง กต. ได้จัดทำ ร่างหนังสือแลกเปลี่ยนฯ ของฝ่ายไทย เพื่อรับรองภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ฉบับแก้ไข ที่กรมศุลกากรจัดทำขึ้นร่วมกับฝ่ายญี่ปุ่น ทั้งนี้ ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอให้เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย ซึ่งถือเป็นผู้แทนรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นผู้ลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนฯ ของฝ่ายญี่ปุ่น และขอให้ฝ่ายไทย และฝ่ายญี่ปุ่นระบุวันที่ลงนามในหนังสือในวันเดียวกัน

๓.๖ กต. แจ้งว่า แม้การจัดทำหนังสือแลกเปลี่ยนฯ เพื่อแก้ไขภาคผนวก ๒ จะเข้าข่ายเป็นการทำหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรีตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่หากสาระของการแก้ไขเป็นเพียงการปรับถิ่นกำเนิด เฉพาะรายสินค้าจากระบบฮาร์โมนไนซ์ HS 2002 เป็น HS 2017 ซึ่งไม่ได้แตกต่าง หรือนอกเหนือไปจากพันธกรณีที่ฝ่ายไทยและญี่ปุ่นมีอยู่แล้วตาม JTEPA ฉบับปัจจุบัน อย่างมีนัยสำคัญ จึงไม่น่าจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางที่จะต้องขอความเห็นชอบของรัฐสภา ตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กต. จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีตามข้อ ๑

๔. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้าย

✽ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ✽

๕. ความเห็น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่เรื่องนี้ เป็นการจัดทำหนังสือแลกเปลี่ยนทางการทูตระหว่างไทยกับญี่ปุ่น เพื่อแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (JTEPA) ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศแจ้งว่า สามารถดำเนินการได้ ถึงแม้การทบทวนทั่วไป JTEPA จะถูกระงับไว้ชั่วคราว รวมทั้งการดำเนินการครั้งนี้เข้าข่ายเป็นการทำหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรีตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่หากสาระของการแก้ไขไม่ได้แตกต่างหรือนอกเหนือไปจากพันธกรณีที่ฝ่ายไทยและญี่ปุ่น มีอยู่แล้วตาม JTEPA ฉบับปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญ จึงไม่น่าจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางที่จะต้องขอความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งการตีความดังกล่าวเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๐ (ตามข้อ ๔.๓) จึงเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ซึ่งเข้าข่ายเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามนัยมาตรา ๔ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบกับเรื่องนี้จัดอยู่ในด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง ดังนั้น จึงเห็นควรนำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้กระทรวงการคลัง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอความเห็นในประเด็นเกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่ ด้วยแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดอนุมัติตามข้อ ๕ หรือจะเห็นสมควรประการใด ขอให้โปรดสั่งการ

(นายธีระพงษ์ วงศ์วิลาส)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เอกสารแนบท้าย

เรื่อง การแก้ไขภาคผนวก ๒ (เรื่องกฎเฉพาะผลิตภัณฑ์) ของความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทย และญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (JTEPA)

๔. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑๗๘ บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางตามวรรคสอง ได้แก่ หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วมหรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิ ในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญา ตามวรรคสามด้วย

๔.๒ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๖ - ๗/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เกี่ยวกับคำแถลงการณ์ร่วมไทย-กัมพูชา ฉบับลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ ระบุว่า “หนังสือสัญญา หมายถึง ความตกลงระหว่างประเทศทุกประเภทที่จัดทำขึ้นระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศในรูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษรและอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะถูกบันทึกไว้ในเอกสารฉบับเดียวหรือหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกัน และไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร”

๔.๓ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ เกี่ยวกับร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการผ่านแดนสินค้าระหว่างกรมศุลกากรแห่งราชอาณาจักรไทย และกรมศุลกากรและสรรพสามิตแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี

/ตามรัฐธรรมนูญ ...

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๘ วรรคสาม แต่ไม่เป็นหนังสือสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง จึงไม่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๘ วรรคสอง

๔.๔ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
มาตรา ๔ บัญญัติให้การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้เสนอได้เฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้
ฯลฯ

(๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

ฯลฯ

๔.๕ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๑ ตุลาคม ๒๕๔๕) ในกรณีที่กระทรวง ทบวง กรม จะจัดทำความตกลงกับต่างประเทศให้หน่วยงานดังกล่าวขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนดำเนินการลงนามความตกลงทุก ๆ ครั้ง โดยระบุบุคคลที่จะเป็นผู้ลงนามฝ่ายไทย

๔.๖ ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๘ นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการดังนี้

๔.๖.๑ ในการเจรจาหรือการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศ ให้ทุกส่วนราชการจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของประเด็นการเจรจา กำหนดวัตถุประสงค์ ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยควรต้องได้รับ และผลกระทบในการดำเนินการของประเทศให้ชัดเจน เพื่อใช้กำหนดท่าทีของประเทศและประเด็นในการนำเสนอเชิงรุก มิใช่รับปฏิบัติตามประเด็นที่ประเทศอื่นเสนอเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศในระยะยาวที่ต้องการให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนเป็นสำคัญ

๔.๖.๒ ในกรณีการจัดประชุมหรือการเข้าร่วมประชุมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สาระตล่ะเชิงรุกในทุกมิติ และประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการประชุมแต่ละครั้ง เพื่อมิให้สูญเสียงบประมาณโดยไม่จำเป็น

๔.๗ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘) เห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอว่า การดำเนินการจัดทำหนังสือสัญญาหรือเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

๔.๗.๑ นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างหนังสือสัญญาก่อนดำเนินการลงนามทุกครั้ง

๔.๗.๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงถ้อยคำหรือสาระสำคัญของหนังสือสัญญาที่คณะรัฐมนตรีได้เคยอนุมัติหรือเห็นชอบไปแล้ว

(๑) หากการปรับเปลี่ยนดังกล่าวไม่ขัดกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบไว้ ให้สามารถดำเนินการได้โดยให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบภายหลัง พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลและประโยชน์ที่ไทยได้รับการปรับเปลี่ยนดังกล่าว

/ (๒) ...

(๒) หากการปรับเปลี่ยนขัดหรือไม่สอดคล้องกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบไว้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนดำเนินการโดยห้ามมิให้แก้ไขหรือลงนามก่อนที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบการปรับเปลี่ยนนั้น

๔.๘ ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีมีข้อสั่งการว่า ให้ทุกส่วนราชการที่จะมีการประชุมเจรจาหรือจัดทำความตกลงระหว่างประเทศมีหลักการตั้งอยู่บนพื้นฐานใน ๓ หลักการ คือ การสร้างความไว้วางใจ การลดความหวาดระแวง และการได้รับผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกันระหว่างคู่เจรจา รวมทั้งให้ใช้หลักต่างตอบแทนในการเจรจา โดยยื่นข้อเสนอความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ภายหลังจากการเจรจาหรือจัดทำความตกลงเสร็จสิ้นให้นำผลการเจรจาข้อเสนอต่างตอบแทนดังกล่าวมาพิจารณาดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไปด้วย

๔.๙ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๗ มกราคม ๒๕๖๓) รับทราบแนวทางการจัดทำระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีโดยจัดประเภทเรื่องต่าง ๆ ที่เสนอคณะรัฐมนตรีออกเป็น ๗ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง ๒) ด้านการสร้างรายได้และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๔) ด้านการลดความเหลื่อมล้ำ ๕) ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๖) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ๗) ด้านอื่น ๆ โดยให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องระบุในหนังสือเสนอเรื่องให้ชัดเจนด้วยว่าเรื่องที่เสนอสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านใด รวมทั้งในกรณีเรื่องใดสามารถระบุให้ชัดเจนได้ว่าจะก่อให้เกิดผลดี สอดคล้องต่อความต้องการของสังคม หรือแก้ปัญหาของประชาชนด้านใด อย่างไร ก็ให้ระบุมาด้วย

๔.๑๐ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๙ มีนาคม ๒๕๖๔) รับทราบผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ เกี่ยวกับรายงานผลการพิจารณาตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาผลกระทบจากการเข้าร่วมความตกลง CPTPP ที่มอบหมายให้ กนศ. ดำเนินการจัดทำกรอบการทำงานเพื่อติดตามการจัดทำแผนงาน การดำเนินการเพื่อปรับตัวของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาผลกระทบจากการเข้าร่วมความตกลง CPTPP ของสภาผู้แทนราษฎร โดยที่ประชุม กนศ. มีมติเห็นชอบในหลักการให้จัดตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จำนวน ๘ คณะ ทั้งนี้ กนศ. ขอให้คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนฯ ทุกคณะเร่งจัดทำกรอบการทำงานเพื่อติดตามการจัดทำแผนงาน การดำเนินการเพื่อปรับตัวของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ โดยหารือร่วมกับหน่วยงานที่มีการกิจเกี่ยวเนื่อง รวมทั้งภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวบรวมข้อมูลและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมและเงื่อนไขในการขอเจรจาเข้าร่วม

/ความตกลง ...

ความตกลง CPTPP หรือความไม่พร้อมของไทยให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อที่ประชุม กนศ. ครั้งต่อไป เพื่อพิจารณารายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป ตามที่ กนศ. เสนอ ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติ (๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔) เห็นชอบการขยายระยะเวลาการดำเนินการของ กนศ. ออกไปอีก ๕๐ วัน เพื่อให้ กนศ. มีระยะเวลาเพิ่มเติมในการปฏิบัติภารกิจดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความรอบคอบรัดกุมมากยิ่งขึ้น
